

terminen förflutit, till hans ytterligare hörande, lider det intet tvifvel, att han skall finna en ytterligare respit, absolut nödvändig. Ty *hans* affärer stå då just på samma punkt som nu.

7:o Utlåtandena vittna om det förut noggsamt kända, att i detta land finnes få statens *tjenare*, men ett mycket stort antal *berättigade löntagare*. Att »byrokratin» är till, för att göra opposition mot Regeringen, är en så allmän åsigt, att man äfven vid landtdagen visat den största ömhet för uppehållet af denna oppositionsrättighet. I 10 andra stater och främst i de politiskt fria äro åsigtarna helt andra. Domarevärfvets oberoende skall visst i heder hållas. Men anser sig domaren för en kontrahent och Regeringen för en annan, yrkande, att inga andra åligganden kunna honom åhvälfvas, än de, hvilka tillhörde befattningen, då han hade den oändliga godheten att åtaga sig densamma, så torde detta slags oberoende icke böra godkännas. Han kan då äfven yrka, att han icke är pliktig läsa eller skriva ett enda ark mera, eller att afdöma andra slags mål, än hans företrädare i tjensten. *Konsideration* bör hafvas med gamla män. Men anförde slags pockande 20 på, hvad de förmena sig hafva åtagit sig, anstår icke ens dem. Tjenst och lön äro icke till för domarens skuld, utan för folkets. Hvad dettas väl kräver och han förmår åstadkomma, om också med sina krafters yttersta ansträngning – det är helt enkelt hans skyldighet, och han har ett dåligt begrepp om rätt och orätt, ifall han icke *erkänner* det för sin *pligt*.

J; V; S:n

30 **393 PROMEMORIA TILL RYSKA FINANSMINISTERN**
HUB, JVS handskriftssamling

Nota till H(ans) Ex(cellent)e Finansministern är afdelad i:

I Vidtagna Åtgärder

II Den närvarande ställningen

40 III Tillgångarne för Bankens silfverutvexling och planen för dess återupptagande

IV Ryska sedelmyntets blifvande stälning i Finland.

Det är i Afdelningen 4, som framställningen om Ryska militärutgifterna förekommer.

(Se Ark 4 sid(an) 4 N. B,

50 ||till Ryska Fin(ans) Kommittén||

Hans Kejsrerliga Majestät har på derom gjord »underdånig framställning Allernådigtst anbefallt följande förändringar i Myntväsendet i Finland.

Nådigt Manifest (den) 23 Mars/ 4 April 1863 – att Storfurstendömet skall hafva sin särskilda myntenhet i Mark silfver, fördelad i 100 penni,

Marken i värde lika med en fjerdedels Rubel silfver.

Kungörelse och orðer den 1 April 1863 – att Finlands Bank skall utgifva sedelmynt å 100, 40, 10 och 12 mark – i följd hvaraf Bankens äldre sedelmynt å medel blifvit efterhand ur rörelse indraget samt mot marksedlar utbytt.

Manifest 23 Mars/4 April 1860 – att till afhjelpande af bristen på skiljemynt Banken finge utgifva sedlar å § 3 och 1 mark samt låta utpregla §

Förordning 12 Juni 1860 – att i Finland skall inrättas ett eget myntverk och metalliskt silfvermynt utpreglas 2 och 1 marks stycken af samma finhet som Ryska silfverrubelns samt 75, 50 och 25 pennistücken af lika halt med Ryska silfverskiljemyntet, och i koppar 20, 10, 5 och 1 pennistücken till 164 Mark af ett R koppar.

||Till följd häraf hart ett myntverk blifvit inrättadt, hvilken inrättning genom särskilda tillfälliga hinder först i September detta å kommit i verksamhet, hvarest preglingen af de föreskrifna myntsorterna numera fortgår med ansträngdt arbete.||

Kungörelse 19 April 1860

Kungörelse 10 December 1862

– att statsverkets räkenskaper från den 1 Juli 1863 skola anföras till mark och penni samt alla enskilda penningafhandlingar uppgöras i samma myntslag

Enligt Statssecretariatets skrivelse af den 8/20 September 1862, i öfverensstämmelse med Finanskomiténs i Kejsaredömet tillstyrkan 1:o att innan ett lagbud utfärdas, hvarigenom metalliskt mynt förklaras för enda lagliga värdemätare i Finland, Kejsarliga Senaten eger vidtaga de åtgärder hvilka Senaten anser nödiga för upprätthållande af gångbarheten utaf statsverkets utelöpande vid uppvisandet inlösbara obligationer samt för försättande af ett emot den dagliga rörelsen svarande belopp metalliskt mynt i cirkulation inom landet, och 2:o att sedan slika förberedande åtgärder egt rum,; det metalliska myntet må förklaras för det enda obligatoriska betalningsmedlet i Finland, hvilken förklaring likväl ej får ske förr än finska styrelsen och Finansministerium i Kejsaredömet om tidpunkten derföre öfverenskommit.

I följd heraf på grund af särskildt Allernådigste bemyndigande ett statslån om nominellt 4 400 000 Thaler blifvit genom Bankirhuset M. A. v. Rothschild & Söner upptagit samt med beloppet deraf efter skedt uppsägning inlösta Finska statsverkets 4 % inhemska statslåneobligationer å 4 % med å dem upptagen ränta ungefär 2 000 000 R u b e l Silfve r samt $3\frac{3}{5}$ procents obligationer utan föregången uppsägning 700 000 R u b e l. Af dessa sistnämnda återstå ännu att inlösa 400 000 R u b e l, men medlen för deras inlösande finnes i beredskap. Man har icke velat uppsäga dem, emedan de äro ställda på 15 år, utan föredragit att efterhand kvarhålla de obligationer, som influtit i Banken eller i kronans kassor och fortgår denna indragning,

Nyssnämnda utländska statslåns upptagande påskyndades af den 1862 inträffade svåra missvexten i landet, som stegrade behovet af utländskt valuta, till följd hvaraf, och då en del af låneobligationerna måste säljas i Finland, Banken icke genom lånets indragande kunde till det belopp, som för ändamålet varit behöfligt, öka sina metalliska tillgångar, isynnerhet som äfven året 1863 svag vext i landets nordliga delar gjorde större spanmålsimport nödvändig.

Sedan den i Finland inrättade Hypoteksförening för jordbruket fåfängt

försökt att inom landet finna tillräckligt kapital, har densamma på gjord underdånig insökning Allernådigt bemyndigast att i utlandet upptaga ett lån af 4 1/2 miljoner rubel silfver samt erhållit tillstånd att af detta lån i Finlands Bank på vissa föreskrifna vilkor deponera högst 3 000 000 rubel silfver. På Hypoteksföreningens ansökning och Kejs(er)liga Senatens med anledning deraf gjorda underdåniga framställning har Hans Kejs(er)liga Majestät ||med afseende å hvad Finans Ministern i Kejsaredömet uti dess i ämnet afgifna utlåtande yttrat,|| i Nåden förordnat:

10

Enligt Statssekretariatets skrifvelse af den 17/29 Augusti 1863.

1:o att såsnart hypoteksföreningen på ofvanberörde vilkor i Finlands bank deponerat 8 miljoner mark i goda utländska valutor, metalliskt mynt i mark och penni skall vara de enda lagliga värdemätaren i Finland, från och med den dag Senaten, som tillika bemyndigas vidtaga alla för denna Myntreformens genomförande nödiga åtgärder, eger närmare bestämma;

20

2:o att i händelse hypoteksföreningen erhåller blott en mindre del af det påräknade lånet och derföre icke kunde till bankens disponit ställa det ofvannämnda beloppet af 8 miljoner mark, som banken ansetts behöfva för silfverutvexlingen, banken likväl skall emot sina sedlar årligen på bestämda terminer hålla hypoteksföreningen tillhanda al pari så stort belopp silfver, som motsvarar den annuitet föreningen bör för det erhållna utländska lånet erlägga; samt

30

3:o att hypoteksföreningen anhållan om garanti från statens sida för uppfyllandet af de förbindelser, föreningen vid upptagandet af lån å utrikesort kan komma att ikläda sig, skall hänskjutas till den snart sammanträdande landtdagens pröfning, i hvilket afseende Senaten eger uppgöra och till Hans Kejs(er)liga Majestät inkomma med underdånigt förslag till Nådigt proposition, deri Senaten bör tillstyrka Ständerna att ifrågavarande anhållan bifalla, blifvit af Hans Majestät i Nåder pröfvad, genast efter Landtdagens sammanträdande Ständerna föreläggas.

Hans kejs(er)liga Majestäts nyssnämnde Nådiga Proposition till Ständerna är daterad den 7/19 September 1863. I densamma ingår angående Myntreformen följande //Se bilagda tryckta dokument.//

Sedan Ständerna för sin del beviljat den ansökta garantin, har Hans Kejs(er)liga Majestät genom beslut af den <en> [REDACTED] i Nåden bemyndigat Kejs(er)liga Senaten för Finland att densamma utfärda.

40

Och har Senaten i följd häraf utfärdat garanti till en början för ett lån å 16 miljoner mark, hvaremot Hypoteksföreningen förbundit sig att ovilkorligen i Finlands Bank deponera 8 miljoner mark, så snart föreningen lyckas upplåna detta belopp.

50

Men emedan till följd af penningställningen i Europa hypoteksföreningen hittills icke erhållit lån på antagliga vilkor, har på Kejs(er)liga Senatens för Finland underdåniga hemställan Hans Kejs(er)liga Majestät den [REDACTED] Nådigt förordnat, att till underlättande af lånets upptagande, ett understöd af allmänna medel om högst 600 000 Mark utgörande 5 procent å det belopp Föreningen berättigats i Banken deponera, må åt densamma utbetalas i den mon depositionen sker.

I följd af detta Nådiga löfte hafva Hypoteksföreningens ombud begifvit sig till utlandet för lånets uppnegotierande och på grund af det anbud, föreningen af ett ansedt bankirhus erhållit, kan underrättelse om lånets avslutande hverje stund emotses,

//II Den närvarande ställningen.//

Efter dessa så mångfaldiga på grund af Allernådigste förordnande vidtagna åtgärder, befinner sig frågan i den ställning, att densamma skall af Finans Komiten i Kejsaredömet ytterligare prövas.

För sin del har Kejsrerliga Senaten för Finland endast underdånigst hos Hans Kejsrerliga Majestät hemställt, att metalliskt mynt måtte få förklaras för enda lagliga värdeätare i Finland redan, så snart Hypoteksföreningen i Finlands Bank deponerat 4 miljoner mark.

Skälen för denna underdåniga hemställan äro: 1:o att i det låneanbud, Hypoteksföreningen mottagit, endast 1 000 000 Thaler utlofvats fint, 2:o Att Finlands Bank befinner sig i den ställning att obehindradt kunna inlösa sina sedlar, men icke utan att plötsligt indraga sin utlåning kan på en gång utsläppa den för den dagliga cirkulationen behöfliga valutan, ||förökning af bankens metalliska tillgångar erfordras endast för sistnämnda ändamål;|| 3:o att för den dagliga cirkulationen vid den för närvarande minskade sedelemissionen 4 miljoner mark ansetts vara tillräckligt, isynnerhet som i all händelse utsigt är, att å lånet efterhand skall inflyta återstoden af det förut stadgade beloppet eller ytterligare 4 miljoner mark, samt 4:o att kännedomen derom, att med Hypoteksföreningens lån silfverutvexlig skall följa, utsätter Banken för försök, att påtränga densamma större massor Ryskt sedelmynt, hvilka försök väl kunna motas, men göra det onekligt, att den närvarande ställningen snart må upphöra, isynnerhet som äfven allmänheten i Finland måste i förväntan på reformen söka undandraga sig mottagandet af det Ryska sedelmyntet,

Nådigt bifall till nyssnämnde underdåniga hemställan är likväl icke något nödvändigt vilkor, utan kan, ehuru obehaglig ställningen är, med silfverutvexlingen dröja, tills förut föreskrifna 8 miljoner mark i Banken influtit. Det mest oroande härvid är att rykten derom, att det Ryska sedelmyntet i Finland med svårighet mottagas, kunde i Ryssland väcka en obehaglig sensation.

Men ett längre uppskof, sedan föreskrifna 8 miljoner mark blifvit i Banken ställda, skulle leda till förvecklingar, på hvilka man icke vågar tänka.

Landet har öfver ett år väntat på reformen; affärerna äro uppgjorda ||i utsigt å densamma; Banken har med stor svårighet inskränkt sin utlåning och sin sedelutgifving, för att på desamma vara förberedd.||

Ständerna hafva på löftet derom beviljat garanti för Hypoteksföreningens lån;

Hypoteksföreningen upptager i förtröstan derpå lånet; hvars annuiteter den utan fast kurs icke är i stånd att erlägga;

Skall åter Banken gifva Hypoteksföreningen dess annuiteter al pari, underkastas den en för dess ändamål fremmande förlust.

Men huru skall Hypoteksföreningen ens deponera sina medel i Banken, om den komme at lyfta dem i ett deprecierad sedelmynt?

Det vore orätt, att se något politiskt i ett sträfvannde, som syftar att säkerställa de mest tvingande materiela intressen. Ty det osäkra penningvärdet bringar icke blott förluster i det närvarande, utan hämmar äfven all utveckling till en lyckligare framtid.

Finlands ställning är i förevarande fråga en annan, än Kejsaredömet,

Metalliska valutan i Finlands bank är folkets för 23 år tillbaka der deponerade egendom, hvars återgifvande Regeringen tillförsäkrat det samma. Statsverket eger under ett halft sekel mödosamt hopspara

fonder, till ett belopp af 5 miljoner rubel, hvilkas förminskning skulle göra dem otillräckliga för de ändamål, för hvilka de äro anslagna. Det är en än mera ömande pligt att bevara de många i landet existerande pensionskassorna för enkör och barn, hvilkas fonder äro samlade af hädangångna, deras makar och fäder – att bevara sparbankerna i hvilka den fattige arbetaren nedlagt sin ålderdoms bergning. Det mäktiga Ryssland eger utvägar att ersätta förluster af detta slag. Finska staten skall föga förmå att ens lindra dem.

10 ||Hypoteksföreningens lån är för jordbrukets upphjelpande behöfligt. Men landet lider äfven af bristande kommunikationer, och på H:s K:a M:ts Nådiga proposition har landtdagen anslagit medel till annuiter för ett jernvägslån. Men Finland mäktar icke med att betala annuiter för lånen under nuvarande kursförhållanden. Ryssland eger ofantliga hjälpkällor inom sig för industrins höjande. Finland måste söka det nödiga kapitalet i fremmande land. Finlands begäran är derföre den enkla och naturliga att landet må tillåtas att efter förmåga hjälpa sig sjelf.||

20 Antagandet af en egen myntenhet för Finland kan anses hafva varit oundgängligt, för att tillförsäkra silfverutvexlingen ett orubbadt bestånd. Skulle Bankens sedlar lyda på rubel, skulle det varit svårt att i allmänna rörelsen bibehålla den vid ett annat värde, än Ryska rubel-sedelns. Det kan dessutom icke nekas, att en mindre myntenhet är mera lämpad efter affärsrörelsens behof i Finland. Men det hade kanske varit väl betänkt, om stadgandet angående det metalliska myntet haft en annan lydelse, så att med bibehållandet af principen, att metalliskt mynt skall vara enda lagliga värdemätar^{en} i landet, i första rummet hade blifvit stäldt.

30 Metalliskt mynt i Rubel och dess underafdelningar, efter nu stadgadt skrot och korn, såsom det för hela riket gällande myntslaget samt endast i andra rummet Mark och Penni af samma skrot och korn såsom den för Finlands Bank Nådigst beviljade myntsort.

Och vore en sådan ändring så mycket lämpligare, som större delen af Finlands Banks metalliska valuta består i Ryska rubelsstycken, af hvilka Banken i all händelse kunde komma att ||i brist på tillräckligt förråd markstycken|| utgifva ett större eller mindre belopp.

Förhållandet i Finlands Bank mellan Valuta och utgifna sedlar ^den 31 Oktober detta år.

40 ||III. Tillgångarne för Bankens silfverutvexling och planen för dess återupptagande.||

Metalliskt Valuta	9 307 158
Utländska Statsobligationer	589 746
Tillgodohafvanden hos	
Bankens utländska ombud	4 256 428
I Myntet	118 224
	Mk 14 271 556

50 Sedelmynt i cirkulation 27 257 541
(Depositioner mk 826 876)

Bankens öfriga disponibla tillgångar:

Ryskt sedelmynt	1 157 622	
Ryska obligationer	2 365 483	
H:r Westberg(er)s i Riga	74 022	
	<u>3 597 127</u>	
Saldo sedlar till utgifning enkigt proposition mot Valuta 15/7	3 324 369	
På realisation beroende utländska vaxlar	1 212 595	10
	<u>8 134 091</u>	
	Mk	

Bankens utlåningar.

Diskonteringar på högst 7 månader	8 762 756	
Kassakreditiver	4 517 714	
Emot hypothek på högst 2 år	7 223 427	
Amorteringslån	1 500 039	20
	<u>22 003 936</u>	
	Mk	

Banken skall enligt dess Reglemente innehafva 7/15 delar Valuta mot dess utelöpande sedlar. Af ofvanstående redogörelse synes, att den innehar 8/15 delar eller något mera än hälften.

Ingen viss norm kan uppställas för valutans förhållande till sedelmyntet. Men afser man, att i Finland för närvarande icke finnes någon annan sedelutgifvande bank, måste man anse, att en sedelstock af 27 miljoner Mark, eller 6 750 000 R^ub^e Sⁱl^fv^er icke kan tåla någon stor förminskning, isynnerhet, som kreditsystemet är föga utveckladt och inhemska vaxlar ganska litet i bruk. Erfarenheten visar dessutom, att ungefär 6 miljoner mark sedlar jemnt ligga i de allmänna kassorna. Dessa ersättes icke af det Ryska sedelmynt, som nu i landet cirkulerar, och hvilket icke uppskattas till mera än högst hälften af sagde belopp.

Ser man åter på Bankens utlåningar, så äro de för det mesta ställda på jmförelsevis kortt tid och kunna derföre hastigt indragas. Äfven det mesta af Hypothekslånen är staldt på ||9 månader à 1 år.|| Det ringa beloppet amorteringslån är bestämdt att efterhand försvinna, så att inga nya dylika utgifvas.

||Omständigheterna hafva åhvälfvt banken landets hela utländska vaxelrörelse, hvilken den oafbrutet kunnat besörja. Den solida beskaffenheten af landets import, bestående hufvudsakligen i jern, skogsprodukter och viktualier, samt understödes af en betydlig fraktfart, inger inga farhågor för framtiden.

Under dessa förhållanden och med en disponibel reserv af ungefär 7 miljoner måste Finlands banks ställning anses för serdeles förmonlig.

Vid dess öppnande för silfverutvexling utgår man derföre från det väl grundade antagande, att Banken är dertill beredt hvilken dag som helst och är fullkomligt i stånd att upprätthålla densamma. Sin förmåga härtill har Banken visat från 1841 till 1854, och det var ingalunda dess egen ställning, som sistnämnda år vållade silfverutvexlingens inställande. Orsaken dertill är endast och allenast det densamma påbördade åliggandet att jemte dess egna sedlar inlösa Rysslands hundratal miljoner pappersmynt.||

Men just emedan bankens utlåning redan är inskränkt, vore det icke,

möjligt att utan största olägenhet för den allmänna rörelsen plötsligt minska densamma ända derhän, att Banken kunde på engång åt cirkulationen öfverlåta det nödiga beloppet metalliskt mynt.

10 Detta belopp kan likväl icke beräknas högre än till 4 miljoner mark. Ty af nuvarande cirkulationsbelopp 27 miljoner mark ligga såsom nämndt 6 miljoner ständigt i statsverkets och andra allmänna fonder. Fyra miljoner utgöra alltså 1/5 del af det cirkulationsmedel, som befinner sig i allmänhetens händer. Att i landet cirkulerar 500 000 à 750 000 rubel Ryskt sedelmynt förändrar föga anförda proportion. Men 1/5 del af cirkulationsmedlet i metalliskt mynt är desto mera tillräckligt, till ju större del denna valuta kommer att bestå af en- och tvåmarkstycken (25 à 50 kopek silfver).

20 Man väntar nu att få af Hypoteksföreningen mottaga den för cirkulationen behöfliga valutan. Föreningen har förbundit sig att i Banken deponera ända till 8 miljoner mark. Den kan alltså strict icke lyfta någon del af depositionen, förrän beloppet är fylldt. Men föreningens delegare kunna också icke gå in på att lyfta depositionen, förrän metalliskt mynt är förklaradt för det enda gällande. Ty Banken skulle eljest utbetala endast sedlar, ||Finska och Ryska efter behag,|| hvilka åter föreningens direktion icke kan erbjuda och låntagarna i densamma icke skola mottaga till ett värde under pari. Föreningen har likväl icke rättighet att påyrka myntreformen, förrän den i Banken ställt öfverenskomna 8 miljoner mark. Äfven om Hans Majestät skulle tillåta Senaten att börja silfverutvexlingen med en deposition i banken af endast 4 miljoner mark, så rörer detta icke Hypoteksföreningen, utan Banken har med hänsyn till den fullkomligt fria händer, ända till dess 8 miljoner äro deponerade.

30 Sedan deposition till sistnämnda belopp skett, skall enligt Nådig befallning metalliskt mynt vara enda betalningsmedel. Senaten kan då icke mera dröja med att bestämma dagen för reformen, och Hypoteksföreningen är då berättigad att å depositionen lyfta mera eller mindre, i silfver eller i sedlar. Tager föreningen silfver, så kommer detta på denna väg i cirkulationen; tager den sedlar, så indrager Banken mot silfver ett motsvarande belopp.

40 ||Meningen har icke varit den, att öfvergången skulle ske, såsnart endast 4 miljoner till banken influtit. Men då hypoteksföreningen nu lånar blott 3 miljoner thaler nominelt, och skulle erhålla fixt blott 1 miljon, så har man velat hålla möjligheten öppen att kunna öfvergå äfven med något mindre än 8 miljoner. Men med hvilket belopp än öfvergången sker|| måste Hypoteksföreningen då på en gång lyfta minst 4 miljoner. Dermed är ingen svårighet; ty dess direktion har redan mottagit låneansökningar till betydligt belopp, ||och värderingar å jordegendom för erhållande af lån äro verkställda till ett värde af flera miljoner.||

Föreningens fördel är att taga sedlar, icke markstycken, och det är aftaladt, att den tager hela beloppet i sedlar. Silfverutvexlingen sker då i Banken och dess kontor, hvarvid ||göres till uppgift att hellre minska än öka cirkulationsmedlets belopp.||

50 Banken hade den 31 Oktober, om dess tillgång i Ryska sedlar och obligationer beräknas med 80 %, till disposition något mera än 5 miljoner mark valutor. Detta belopp kan ökas – och man sträfvar härtill – men icke minskas. Hypoteksföreningens utlåning skall frigöra enskilda i jordegendom in-tecknade kapitaler. Detta ger Banken tillfälle att ytterligare minska sin utlåning ||och sedelstocken||. Man känner, att enskildt kapital finnes i utlandet, hvilket nu, då man väntar silfverut-

vexling, skulle blifvit indraget. Men Banken har redan höjt sin diskontkurs till pari. Det blir derföre för egarene likgiltigt om sagde kapital indrages före eller efter myntreformen; det skall i hvarje fall förstärka Bankens tillgångar. Och det behöfver ej till silfver förbytas, emedan banken får såsom valuta för sedelutgifningen beräkna sina ostridiga fordringar i utlandet. ||Äfven det Ryska sedelmynt, som nu i landet kurserar, är en fordran, som motsvarar valuta efter kurs.|| Ännu kan man räkna något på undangömdt silfver och på skiljemynt i cirkulation, om reformen icke länge dröjer, ty i Finland cirkulerar ännu Ryskt skiljemynt ganska rikligt.

10

||Slutligen är statsverket i stånd att i händelse af momentan förlägenhet understöda Banken med ungefär 2 miljoner mark valuta.||

Den proSSION reformen kommer att öfva – och redan öfvat – på utlåningen ur banken är icke vådlig. Ty banken har hållit räntan oförändrad vid 6 %, och trafikanterne hafva begagnat denna fördel, för att undgå den höga räntan i utlandet. Att tvinga dem begagna sin kredit derstädes och indraga kapital till landet, minskar deras vinst, men sätter icke affärsrörelsen i fara. Finlands Bank är icke heller den enda anstalt i landet, som ger försträckningar. Ett antal allmänna fonder hafva ett i landet utlånadt kapital af ungefär 30 miljoner mark. En privatbank med 3 miljoner eget och öfver 10 miljoner deponerat kapital har sina kontor i flera af landets städer. I cirkulation finnes äfven Hypoteksföreningens låneobligationer till ett belopp af ungefär 8 miljoner mark.

20

Först sedan det visar sig, att behofvet af metalliskt mynt upphör, kan banken våga något utvidga sin rörelse och å någon del af den deponerade valutan utgifva sedlar utöfver dess belopp.

Vilkoren för Bankens sedelutgifning äro generande. Det vore bättre, att ett belopp vore fixerat, och att endast den öfverskjutande sedelstocken skulle betäckas med motsvarande valuta. Men till en början har det närvarande systemet sina fördelar. Ty att höja diskontråntan för inhemska papper skulle verka långsamt. Men att indraga utlåningen måste hafva en snabb säker effekt.

30

Farhågan, att silfret skulle dragas till Ryssland, kan ej vara stor. Ty Ryska sedeln kommer icke att mottagas i kronans och andra allmänna kassor, ||emedan i dem kursberäkning är omöjlig,|| och Banken emotager densamma endast efter behof och till kurs, som den finner fördelaktig. Detta sedelmynt måste derföre upphöra att egentligen kursera i Finland. Allmänheten skall icke kunna mottaga en sedel, som ena dagen har ett värde, den andra ett annat. Till en början kan det lyckas att af någon okunnig få silfver eller några Finska sedlar för godt pris, men det har icke mycket att betyda och tager snart slut. Endast trafikanter, som handla på Ryssland, skola finna sin fördel i att mottaga Ryska sedlar. Men deras behof har sin gräns i handels storlek, och ju mera Ryskt mynt de sjelfva anskaffa, desto mindre skall Banken behöfva remittera till Petersburg. Att under sådana förhållanden Ryska sedeln skulle kunna ur rörelsen uttränga Finlands banks sedlar är en omöjlighet.

40

||Man kan dock icke föra något bevis mot suppositioner, som icke grunda sig på någon egentlig bevisning. Ty att för dem åberopa förhållandet i Ryssland, är att utgå från premisser, fullkomligt motsatta dem, hvarpå motbevisningen skulle stöda sig. Om silfver utföres från ett land med tvångskurs på sedelmyntet, är detta i sin ordning. Men det är motsatsen häraf, som borde kunna åberopas, nemligen att från ett land, der endast metalliskt mynt gäller, detta utföres till ett

50

annat, som har endast pappersmynt.¶

Nämnda farhåga har desto mindre att betyda, ju mera öppet det tillåtes oss att förfara. Få sakerna i allmänna kungörelser och i tidningarne nämnas vid sitt namn, så skall inom få dagar allmänheten vara fullkomligt instruerad rörande de skilda sedelslagens betydelse.

¶I gränsorterna bilda sig alltid egna myntförhållanden. Det är derföre troligt, att Ryskt sedelmynt skall komma att kursera i de orter, hvilkas allmoge drifver torghandel i Petersburg. Men den behållning de möjligen samla, måste de omsätta till Mark för sina utskylders betalande m. m.¶

Faran ligger i de operationer, som nu på förhand bedrifves; det vore en möjlighet, att de kunde hafva den framgång, att det blefve nödvändigt uppskjuta reformen blott af denna orsak.

Men antager man också, att spekulationen kunde tillägna sig lika mycket som cirkulationen eller 4 miljoner mark, så öfverstiger detta icke, hvad Hypoteksföreningen kommer att i Banken deponera. Först hvad som går derutöfver komme att förändra Bankens nuvarande ställning.

Tvenne omständigheter återstå att nämnas.

Reformen måste gälla ungefär från den dag, densamma proklameras. Ty förkunnas den längre eller kortare tid, förrän den skall inträda, måste under mellantiden snart sagdt all Bankens rörelse inställas.

Men härigenom skulle det förhållande inträffa, att den dag reformen träder i verkställighet, intet lagligt betalningsmedel skulle finnas i cirkulationen.

Det blir alltså nödvändigt, att jemte det metalliskt mynt förklaras för enda betalningsmedel och banken öppnas för silfverutvexling, det genom särskild kungörelse medgifves, att Finska banksedeln ännu någon korrt tid skall i privat liqid lagligen gälla. Må denna tid inskränkas till en månad eller om möjligt mindre; men medgifvandet måste ega rum, emedan det i sig är orimligt, att inskränka betalningsmedlet till ett mynt, som ännu icke finnes i allmänhetens hand, och en sådan inskränkning skulle lemna rum för stridigheter mellan fordringsägare och gäldenärer.

För det andra kan bankens, som i särskilda städer har tillsammans 6 kontor eller *** icke förbindas att i dessa utvexla silfver till obegränsadt belopp. Detta kan endast gälla bankens hufvudkontor i Helsingfors. Men såsom i alla länder skola äfven i Finland Bankens sedlar i all liqid föredragas framför silfvermyntet, såsnart man blott hunnit öfvertyga sig, att de kunna till metalliskt mynt förvandlas.

Till systemet i landets penningväsende hör äfven inrättandet af privatbanker, angående hvilka en författning, öfver hvilken landtdagen blifvit hörd, snart kommer att underdånigst underställas Hans Kejsersliga Majestäts höga afgörande. Författningsförslaget är mera än kanske, nödigt inskränkande för sedelutgifvande. Tillstånd till sådana bankers öppnande skall likväl icke kunna meddelas, förrän myntreformen skett, cirkulationens behof af metalliskt mynt är fylldt, och ingen våda af sedelmassans förökande mera förefinnes. ¶Att deremot grunda privatbanker på ett värdelöst pappersmynt kan icke komma i fråga.¶

Hypoteksföreningen har Nådigt tillstånd att upptaga ända till 30 miljoner mark utländskt lån; och kommer detta tillstånd utan tvifvel att begagnas, såsnart penningställningen i utlandet sådant medger. Ständerna hafva af skatten för brännvinsbränningen anslagit 1 800 000 mark till räntor och amortissement för jernvägslån. Det må lemnas derhän, huruvida Finland skall finna kredit för dessa låns förverkli-

gande. Men det inses lätt, att en fast kurs är första vilkoret för möjligheten att ingå på förbindelser, så betydliga för landets förhållanden, äfvensom ett säkert penningvärde i icke ringa grad bidrager till ett lands kredit. Af det kapital dessa lån skulle tillföra landet och af den utveckling, privatbankers inrättande otvifvelaktigt kommer att gifva den allmänna krediten, kan man hoppas på en tillväxt i industrin och handeln, som gör det möjligt att uppfylla de ingångna förbindelserna. Att äfven Finlands Bank i följd häraf skall kunna öka sina tillgångar och utvidga sin rörelse, är sjelfallet. Det kan dock försäkras, att man i Finland väl inser, att utländskt skuld kan bäras endast genom ökad 10
produktion, och att man derföre är beredd att iakttaga nödig försigtighet,

Genom en sådan utveckling bör landet och desaa bank sättas i stånd att bära de olyckor ett hårdt klimat kan medföra, hvilket ingalunda kan ske genom det förmenta medlet af ett för Kejsardömet och Finland gemensamt sedelmynt. ||Skulle Finlands bank icke utgifva egna sedlar, vore i landet naturligtvis en facit hälften så stort som för närvarande. Och detta vore värre än en missvekt. Såsom förhållandet nu är, inlöser Banken sina sedlar i Petersburg och med dem kan derföre i Ryssland fås lika mycket mjöl som med Ryska sedlar. För ett sådant behof måste 20
penningarne i hvarje fall|| tagas ur allmänna cirkulationen, hvilken nu är för ringa att tåla vid en större minskning. Det ringa densamma i ett missvektår kan umbära, kan äfven Finlands bank omsätta till utländsk valuta. Men en af missvekt påkallad utomordentlig import kan icke i något land solderas annorlunda, än genom fördelning på flera påföljande års export. Är olyckan så stor, som den var 1862, är Banken oförmögen att gifva det nödiga förskottet. Äfven den enskilda krediten blir då otillräcklig. Statsverket måste derföre träda emellan. Derpå är man beredd. En reservfond bildas, till hvilken äfven ständerna anslagit 30
500 000 mark årligen; och kronomagasinerne skola hållas fyllda. De utländska lånen komma att gifvas tillfälle till reservfondens omsättande i användbara valutor. Sådane storolyckor äro dock sällsynta. Ett hårdt öde har velat, att de nu inträffat så tätt på hvarandra som 1856 och 1862. Men före 1856 hade landet i 25 års tid varit från större missvexter förskonadt. Sådane missöden måste tagas i beräkning. Men hjälpen finnes icke i det ena eller det andra sedelmyntet, utan i en ökad nationalrikedom, hvars första vilkor är ett fast penningvärde,

||IV. Ryska sedelmyntets blifvande ställning i Finland||

En gifven följd deraf, att Finlands Bank inlöser sina sedlar med silfver, måste blifva den, att Ryska sedelmyntet upphör att i allmänna rörelsen i landet begagnas – så länge nemligen, som detta sedelmynt har en vacklande kurs, eller rättare så länge det fortfar att falla i värde. 40

Finlands Bank skall nemligen icke kunna mottaga mera Ryskt mynt, än hvad som behöfves för Finlands handel på Ryssland. Banken kommer att fortfarande hålla en kontor i S:t Petersburg, på hvilket Banken och dess *** i Finland gifva anvisningar för handelns behof. Det blir alltid för Banken fördelaktigast att inlösa dessa anvisningar med Ryska sedlar, (ehuru för deras invexling torde nödgas hålla kursen 50
något lägre, än den på börsen i Petersburg noterade.)

Då alltså Ryska sedeln kommer att i Finland gå med kurs, blir det omöjligt att mottaga densamma i statsverkets och andra allmänna kassor samt öfverhufvud i liqvider, hvilket belopp är genom lag bestämdt såsom skjutslego m. m.

Trafikanter, som idka handel på Ryssland, skola dock mottaga Ryska sedlar isynnerhet på de orter, i hvilka bankkontor icke finnes, och der det är förenadt med större kostnad att förskaffa sig bankens anvisningar.

Likaså skola de mottagas af allmogen vid gränsen, som idkar torghandel på Petersburg, och bland denna allmoge kursera till ett konventionellt värde.

I öfrigt skall utan tvifvel för handelns behof ur vaxelrörelser mellan S:t Petersburg och Finland, utbildas sig.

10 Men Finlands handel på Ryssland är underlägsen. Den erfordrar äfven de bästa år en mellangift till Rysslands fördel af 1 à 1 1/2 miljon rubel. Finlands Bank måste därför alltid vara beredd att hålla denna mellangift trafikanterna tillhanda.

Hittills har Finska bankkontoret i S:t Petersburg invexlat Finska sedlar och senaste år, sedan invexlingsprovision blifvit höjd från 1/4 till 1/2 procent, för det mesta infriat sina anvisningar med Ryskt mynt. Beloppet har i vanliga år uppgått till 3 à 3 1/2 miljon, men utgjorde

1862 Skilfve'r Rubel 7 521 174

1863 — — 5 285 932

20 till 10 December 1864 2 660 530

Och emedan Banken icke på annan väg erhållit Ryskt mynt tillräckligt för behofvet, har den nödgats i S:t Petersburg försälja utländska vaxlar till belopp

1862 Skilfve'r Rubel 1 978 321

1863 — — 1 872 629

till 10 December 1864 288 735

Bankens vaxelförsäljning i S:t Petersburg har under åren 1859–1864 uppgått till sammanlagdt Skilfve'r Rubel 5 808 419.

30 Det större behofvet af Ryskt mynt åren 1862–63 härledde sig af ovanligt stor spanmåls och mjölimport från Ryssland, hvaremot detsamma innevarande år nedgått under vanligheten till följd deraf, att penningbristen i Finland föranledt större export och mindre import.

De anförda siffrorna utvisa, att Finlands Banks behof af Ryskt mynt icke är ringa. Och då handeln på Ryssland icke ger Finland något öfverskott, så skulle vaxelförsäljningen vara vida större, om icke Ryskt mynt skulle tillflyta Finland genom Ryska statsverkets utbetalningar derstädes för militära ändamål, aflöningar och pensioner.

40 De fördelar, som handeln kunde draga af enahanda mynt i Kejsar-dömet och Finland, äro endast i den händelse säkra, att detta mynt har ett fast värde. När deremot detta vilkor icke förefinnes, är det säkert för handeln förmonligast, att både köpare och säljare, ledde af kursnoteringen, kunna säkert beräkna, hvad de för en vara erhålla eller betala. Sådant t. ex. förhållandet nu är, nödgas Finska Banken alltid hålla en lägre utländsk vaxelkurs, än den på börsen i St Petersburg noterade, och följden häraf måste vara den, att den Finska varan i Ryssland säljes dyrare än eljest vore fallet. Och då exporten till utlandet ger en kursvinst, medan deremot exporten till Ryssland ger förlust, så är deraf en gifven följd, att den Finska trafikanten hellre exporterar till

50 utlandet de varor, hvilka han under jemnliska förhållanden kunnat afsätta i Ryssland. Detta har äfven nyssförfluten höst inträffat bland annat med artikeln smör, som i följd af kursfördelen i vanligt stor kvantitet från Finland utskeppades till utlandet, icke såsom vanligt till S:t Petersburg.

Samma mynt för båda länderna skulle dessutom förutsätta, att

Finlands Bank icke egde utgifva några egna sedlar; ty dessa kursera icke i Ryssland, der de icke ega någon laglig giltighet. Men sålunda skulle cirkulationsmedlet i Finland nedsättas till hälften af dess närvarande belopp, emedan Finlands Bank nu håller sedlar i rörelsen ungefär dubbelt mot dess innehafvande valuta.

Sådant förhållandet nu är, nedsättes ||genom tvångskursen på Ryska sedelmyntet i Finland|| öfver Finska banksedelns värde, utan något upptänkligt gagn för Rysslands handel eller penningväsende. Efter beräkning cirkulera i Finland Ryska sedlar icke till större belopp, än högst 750 000 Rubel. ||Det är gifvet, att detta belopp icke kan vara stort, då afgjort är att Finlands handel på Ryssland icke ger öfverskott utan brist.|| Men äfven om beloppet vore en miljon rubel, är detta i Ryska sedelmyntets förhållanden en sådan obetydlighet, att säkert ingen derpå fäster minsta vikt. Och den stund Finska banken skulle upphöra att inlösa sina sedlar i S:t Petersburg skulle äfven sagde ringa belopp af Ryskt mynt i Finland ytterligare förminskas. 10

Den enda verkliga olägenheten af kurs på Ryska sedelmyntet i Finland företer sig vid Ryska statsverkets utbetalningar derstädes. Finnes det något medel att afvända densamma skulle man i Finland skatta det för den största lycka. Men ett sådant medel finnes tyvärr icke. 20

Ty det måste i följd af myntreformen i Finland blifva nödvändigt att verkställa ifrågavarande utbetalningar derstädes i Finskt mynt, emedan ingen kan säga, till hvilket värde allmänheten vill och kan mottaga det Ryska sedelmyntet.

Det lämpligaste sättet för dessa utbetalningar torde blifva, att Ryska Riksskattkammaren utställer anvisningar på Finlands Bank. De kunna, under förutsättning att de icke uppgå till alltför högt belopp, betalas med Ryskt sedelmynt i Bankens kontor i S:t Petersburg.

Men ännu återstår olägenheten af att efter kurs betala militära aflöningar och pensioner, hvarigenom tertialerna kunde komma att uppgå till ganska olika belopp. Angående medlen att afhjelpa detta, kan här intet förslag göras. Skulle dock beloppet af dessa aflöningar och pensioner för hvarje år finnas i Finskt mynt, eller med andra ord, en medelkurs för året, efter hvilken desamma komme att utgå, på förhand bestämmasförmonlig för löntagarne. Men verkliga förhållandet är också det, att de allmännaste lefnadsbehofven äro dyrare i Finland, än i de flesta trakter i Kejsardömet, hvaremot likväl kan ställas, att alla utländska varor i följd af myntreformen skola betydligt falla i pris. 40

Det bör ännu erinras, att man väl närmast efter myntreformens förkunnande icke skall vid varuförsäljning rätta priset efter Finska banksedelns verkliga värde. Men det kan tagas för afgjort, att någon lång tid icke skall förgå, förr än detta värde gör sig i den allmänna rörelsen erkändt.

Då vidare af de medel, som till militären utbetalas något belopp torde åtgå till uppköp i Ryssland af militära förnödenheter, så kan det icke möta någon svårighet för Finlands Bank att efter requisition utbetala större eller mindre belopp i Ryskt sedelmynt, hvilken andel af utbetalningen då kan i Bankens kontor i Petersburg af Riksskattkammaren utan all kursberäkning ersättas. 50

Skulle i följd af dessa transaktioner någon förlägenhet för Finlands Bank uppstå, torde det kunna förutses, att Hans K:a M:t skall Nådigst tillåta Banken, att beräkna någon del af det Ryska sedelmynt, den af Riksskattkammaren mottager, samt Bankens tillfälliga tillgodohafvan-

den hos densamma bland de valutor, å hvilka Banken är berättigad att utgifva sedlar. Genom ett sådant medgifvande skulle Bankens förmåga att förmedla utbetalningarne för Riksskattkammaren betydligt utsträckas.

10 Ofvannämnda olägenheter skola lyckligtvis vara öfvergående. Ty så snart Ryska sedelmyntets fallande upphör, och dess värde fixeras på några punkt högre eller lägre, skola de genast försvinna, medan detta sedelmynt då skall af Finlands Bank till fast kurs emottagas och i följd häraf äfven gälla i Kronans kassor och i den allmänna rörelsen. Sådant var förhållandet från 1841 till 1853, då Finlands Bank gaf silfver för Ryska sedeln lika villigt som för dess egna Finska bankens sedlar lydde visserligen då på hel rubel och lyda, nu på mark eller enfjerdedels rubel; men denna namnskilnad blir fullkomligt likgiltig, emedan innehålten i det metalliska myntet, rubeln och marken, är densamma. Och såsom redan blifvit nämnt gör handelsförhållandet Ryska myntet i Finland eftersökt, så att det inträffat att derstädes för detsamma betalats en premie af 1/4 å 1/2 procent.

20 Men tills en sådan både för Kejsardömet och Finland lycklig tidpunkt kan inträffa, då Ryska sedelmyntet åter erhåller ett fast värde, kan den Allernådigst anbefallda myntreform, hvori Finland söker räddning ur det närvarande betryck, icke genomföras utan de olägenheter för Ryska statsverket, som här blifvit antydda. Finland måste begära denna ädelmodiga eftergift, som i sjelfva verket af rättvisa och billighet förestafvas. Ty den nu gällande bestämmelsen, att Finlands så obetydliga Bank skall med metalliskt mynt inlösa de miljoner banknoter, som i Ryssland äro utelöpande, vid äfventyr att eljest afsäga sig den heliga pligten att åt Finlands invånare återställa deras i Banken deponerade egendom – denna bestämmelse är hvarken rättvis eller billig. Och rättvisa äfven mot den svagaste är icke blott god politik, 30 utan den enda politik värdig en stor nation, åt hvilken försynen äfven lemnat att med mäktig arm deltaga i ledningen af mensklighetens öden.

394 UTLÅTANDE I FINSKA KOMMITTÉN I S:T PETERSBURG, KONCEPT HUB, JVS handskriftssamling

40 Allernådigst befanns att här afgifva underdånigt yttrande angående den af Hans Kejslerliga Majestät i förordnade myntreformens genomförande, finner jag mig både af öfvertygelse och pligt i hufvudsak bunden vid, hvad jag i utöfningen af det mig Nådigast anförtrödda embete vid särskilda tillfällen i Kejslerliga Senatens utlåtanden underdånigast tillstyrkt.

Jag måste derföre med djupaste undersåtliga erkännande fasthålla vid Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga medgifvande, att metalliskt mynt skall vara det enda i Finland lagligen gällande, såsnart Hypoteksföreningen, begagnande der erhållna tillåtelsen att i Finlands Bank deponera 12 miljoner mark af det lån, föreningen i utlandet upptager, 50 häraf i banken ställt 8 miljoner mark goda utländska valutor.

Detta Nådiga medgifvande hvila på rättvisans osvikliga grund, emedan till följd deraf Finlands Bank kommer att med valuta inlösa sina utgifna sedlar, hvar till Banken under Regeringens garanti förpligtat sig, då den af Finlands invånare mottog detta deras reda penningar.